

2. Кайдалова Л.Г. та ін. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник / Л.Г. Кайдалова, І.С. Сабатовська-Фролкіна, Н.В. Альохіна, Н.В. Шварп. – Х. : НФаУ, 2019 – 248 с.

3. Гладуш В.А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В.А. Гладуш, Г.І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-173-2-22>

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: СУЧАСНИЙ ФОРМАТ ОСВІТИ

Пухальська О. М.

*викладач комісії автоматизації та електроустаткування
ВСП «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки
ДВНЗ УДХТУ»*

Манейло О. Ю.

*викладач комісії економічних дисциплін
ВСП «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки
ДВНЗ УДХТУ»
м. Кам'янське, Україна*

Пандемія коронавірусу значно вплинула на навчальний процес у всьому світі. Немає сумнівів, що онлайн-курси та дистанційні методики навчання – справді на часі.

Дистанційне навчання в Україні реалізується через систему дистанційного навчання (СДН), яка є частиною системи освіти України, з нормативно-правовою базою, організаційно оформленою структурою, кадровим, системотехнічним, матеріально-технічним та фінансовим забезпеченням, що реалізує дистанційне навчання на рівнях загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, а також самоосвіти [1].

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Основними видами навчальних занять при дистанційному навчанні у вищих навчальних закладах є:

Самостійне вивчення навчального матеріалу дистанційного курсу (передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які студенти одержують через Інтернет (інтернет, корпоративну мережу) та / або на магнітному носії (CD-ROM, флеш);

Лекція (аудіовізуальна інформація через засоби телекомунікаційного зв'язку);

Консультація (дистанційне отримання відповідей від викладача);

Семинар, дискусія (проводиться дистанційно в реальному часі з використанням телекомунікаційної мережі);

Практичне заняття (виконуються дистанційно, результати надсилаються викладачеві електронною поштою);

Лабораторне заняття (можуть проводитись очно; дистанційно з використанням емуляторів, віртуальних лабораторій або за змішаною формою).

Найбільш поширеними є наступні види дистанційних технологій:

– чат-заняття, які проводяться синхронно, коли всі учасники мають одночасний доступ до чату;

– веб-заняття, або дистанційні лекції, конференції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми та інші форми навчальних занять, що проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей інтернету;

– телеконференції, що проводяться, на основі списків розсилки з використанням електронної пошти [3].

До характерних рис дистанційного навчання належать:

Гнучкість – учні, студенти, слухачі, що одержують дистанційну освіту, в основному не відвідують регулярних занять, а навчаються у зручній для себе час та у зручному місці;

Модульність – в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип; кожний окремий курс створює цілісне уявлення про окрему предметну область, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, що відповідає індивідуальним чи груповим потребам;

Паралельність – навчання здійснюється одночасно з професійною діяльністю (або з навчанням за іншим напрямком), тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності;

Велика аудиторія – одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості учнів, студентів та слухачів, спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку студентів між собою та з викладачами;

Економічність – ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване і уніфіковане представлення

інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання повинні призвести до зниження витрат на підготовку фахівців;

Технологічність – використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини у світовий інформаційний простір;

Соціальна рівність – рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу;

Інтернаціональність – можливість одержати освіту у навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни та надавати освітні послуги іноземним громадянам і співвітчизникам, що проживають за кордоном;

Нова роль викладача – дистанційна освіта розширює і оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій;

Позитивний вплив на студента – підвищення творчого та інтелектуального потенціалу людини, що одержує дистанційну освіту, за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, вміння самостійно приймати відповідальні рішення;

Якість – якість дистанційної освіти не поступається якості очної форми навчання, оскільки для підготовки дидактичних засобів залучається найкращий професорсько-викладацький склад і використовуються найсучасніші навчальнометодичні матеріали; передбачається введення спеціалізованого контролю якості дистанційної освіти на відповідність її освітнім стандартам [2].

Таким чином, серед переваг дистанційного навчання для здобувача освіти можна виокремити [4,5]:

Можливість навчатися у будь-який час. Студент, який навчається дистанційно, може самостійно вирішувати, коли і скільки часу йому приділяти на вивчення матеріалу. Він буде для себе індивідуальний графік навчання.

Можливість навчатися в будь-якому місці. Студенти можуть вчитися, не виходячи з дому. Щоб приступити до навчання, необхідний лише комп'ютер з доступом в Інтернет. Відсутність необхідності щодня відвідувати навчальний заклад – безсумнівний плюс для студентів з обмеженими можливостями здоров'я, для проживаючих у важкодоступних місцевостях.

Навчання без відриву від роботи. Деякі студенти змушені працювати (наприклад, щоб оплатити свою освіту). При очному навчанні тут були певні труднощі.

Можливість навчатися у своєму темпі. Не обов'язково навчатися у тому ж темпі, що й інші студенти. Студент завжди може повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів подивитися відео-лекції, перечитати переписку з викладачем, а вже відомі йому теми може пропустити. Головне, успішно проходити проміжні та підсумкові атестації.

Доступність навчальних матеріалів. Доступ до всієї необхідної літератури відкривається студенту після реєстрації в системі дистанційного навчання, Зникає проблема нестачі чи відсутності підручників, навчальних посібників чи методичок.

Мобільність. Проконсультуватися з викладачем за допомогою електронних гаджетів іноді ефективніше та швидше, ніж призначити особисту зустріч при очному або заочному навчанні.

Навчання в спокійній обстановці. Проміжна атестація студентів дистанційних курсів проходить у формі on-line тестів. Тому в студентів менше причин для хвилювань. Виключається можливість суб'єктивної оцінки: на систему, яка перевіряє правильність відповідей на питання тесту, не вплине успішність студента з інших предметів, його соціальний статус та інші чинники.

Індивідуальний підхід. При традиційному навчанні викладачеві досить важко приділити необхідну кількість уваги всім студентам групи, підлаштуватися під темп роботи кожного. Використання дистанційних технологій підходить для організації індивідуального підходу. Крім того, що студент сам обирає собі темп навчання, він може оперативно отримати у викладача відповіді на виникаючі питання.

Разом з тим, дистанційне навчання не позбавлене і ряду недоліків:

Необхідна сильна мотивація. Практично весь навчальний матеріал студент-дистанційник освоює самостійно. Це вимагає достатньої сили волі, відповідальності і самоконтролю. Швидше за все, ніхто його підганяти чи заохочувати до навчання не стане. Підтримувати потрібний темп навчання без контролю з боку вдається не всім.

Нестача практичних вмінь та навиків. Досить проблемно якісно організувати дистанційне навчання за напрямками підготовки та спеціальностями, на яких передбачена велика кількість практичних занять. Навіть найсучасніші комп'ютерні тренажери не замінять «живої» практики.

Дистанційна освіта не підходить для розвитку комунікабельності. При дистанційному навчанні особистий контакт студентів

один з одним і з викладачами мінімальний, а то і цілком відсутній. Тому така форма навчання не підходить для розвитку комунікабельності, впевненості, навичок роботи у команді.

Проблема ідентифікації студента. Дуже складно об'єктивно дати оцінку знань людині, яка під час складання тесту або іспиту може використовувати інтернет, навчальні матеріали, допомогу третьої особи. Хоча ця проблема вирішується, наприклад, застосуванням веб-камери, вона є суттєвим гальмівним фактором.

Відчуття нескінченності робочого дня. Мабуть, один з найбільших викликів «дистанційки», коли викладач на зв'язку зі студентами 24 години на добу 7 днів на тиждень. Численні телефонні дзвінки, електронні повідомлення, а також відсутність у студентів чіткого часу заняття дезорієнтують і де мотивують, а інколи призводять до стресу і професійного вигорання.

Викладачі з достатнім досвідом роботи володіють власною, відпрацьованою роками, сталою (далеко не поганою) системою навчання, а **дистанційне навчання** потребує від них перероблення, адаптації або докорінного перегляду напрацьованих підходів.

Отже, виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що сучасні інформаційно-комунікаційні технології не замінять живого спілкування здобувачів освіти з педагогом, але кожна проблема породжує нові можливості: для здобувачів освіти – навчитися вчитися самостійно, для педагогів – навчитися використовувати цифрові технології у навчанні. Перспективою подальших розвідок є дослідження технологій, які можна застосовувати під час організації дистанційного та змішаного навчання в закладах вищої освіти.

Література:

1. Наказ МОНУ від 25 квітня 2013 року (№ 466) «Положення про дистанційне навчання». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
2. Кудрявцева С.П. Міжнародна інформація : навчальний посібник / С.П. Кудрявцева, В.В. Колос. – К. : Видавничий дім «Слово», 2005. – 400 с.
3. Корець М. С. Методика викладання технічних навчальних дисциплін : навчальний посібник / М. С. Корець. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. – 240 с.
4. Мельник Ю.В., Богданова Н.В. Особливості комунікативних зв'язків у сучасній вищій школі // Розвиток професійних компетентностей державних службовців: комунікативний аспект: матеріали щорічної науково-практичної конференції за міжнародною

участю (Київ, 3-4 листоп. 2016 р.) / за заг. ред. В.С. Куйбіди, М.М Белінської, В.М. Сороко, Л.А. Гаєвської. – Київ : НАДУ, 2016. – 460 с.

5. Коваленко М.И. Методологические основы повышения квалификации школьных учителей и преподавателей педагогических колледжей и вузов старшего возраста в области информационных и коммуникационных технологий: автореф. дис. д. пед. наук : 13.00.02. Москва, 2007. 37 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-173-2-23>

АРТ-ПЕДАГОГІКА В СТРУКТУРІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Ткемаладзе З. П.

*викладач кафедри музично-інструментальної
підготовки вчителя*

*КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Золотарьова О. І.

*старший викладач кафедри музично-інструментальної
підготовки вчителя*

*КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

Діячі мистецтва та педагоги, які бачили в мистецтві величезні пізнавальні і виховні можливості, з давніх часів говорили про естетичний і духовно-моральний вплив різних видів мистецтва на розум, волю і почуття глядачів і слухачів. Стародавні жителі нашої планети були переконані в дієвості створюваних людиною скельних зображень, ритуальних пісень і обрядових танців як щось самоочевидне. Так легенда про Орфея приписує йому винахід музики і віршування, і він міг своїм співом схилити гілки дерев, зрушувати каміння і приборкувати диких звірів. Світ художніх образів, на переконання античних мислителів і художників, ставав обов'язковою частиною життя кожної людини.